

Kulttuuri- ja taidealan keskusjärjestö KULTA ry:n lausunto valtiovarainvaliokunnan tiede- ja sivistysjaostolle

Asia: HE 41/2023 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2024

KULUTTAJAT KULTTUURIALAN KASVUN VETUREINA

Viikon paras tieto on ollut Nordean tilastot: kulttuuriin on kulutettu syksyllä jopa 50 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin. Yksityiset kotitaloudet omilla kulutusvalinnoillaan ovatkin tällä hetkellä kulttuurialan kasvun ja työllisyyden kivijalka. Toinen kasvun potentiaalinen lähde löytyy kansainvälisiltä markkinoilta.

Hallituksen talousarvioesityksessä vuodelle 2024 on kasvun kannalta kahtalaisia elementtejä. Maltilliset leikkaukset kulttuurin valtionavustuksiin ovat kuin tyyntä myrskyn edellä. Hallitusohjelman liitteistä selviää, että isomman mittakaavan leikkauksia kulttuuribudjettiin kaavaillaan vuodelle 2025. Samaan ajankohtaan on osumassa myös kulttuurialan arvonlisäverojen korotukset. Nyt olisi tärkeää tehdä jo ennen seuraavaa kehysrihtiä vaikutusarvio opetus- ja kulttuuriministeriöön kaavailluista valtionavustusleikkauksista, jotta näkisimme mitä olemme menettämässä.

Talousarvioesityksestä tapaturmaisesti poisjäänyt AV-alan tuotantokannustin on TEM:n ilmoituksen mukaan saamassa jatkoa. Kyseessä on 25 % maksuhyvitys Suomessa toteutetun tuotannon kuluista. Se tuo kiistatta Suomeen veroeuroja. Kotimaisen kulttuurin tuotanto ja kansainvälistäminen edellyttävät kuitenkin opetus- ja kulttuuriministeriön valtionavustuksia.

VTT:n tuoreen selvityksen mukaan luovien alojen liikevaihto oli viime vuonna noin 14 miljardia euroa. Se syntyi pitkälti yli 130 000 pienyrityksen ja yksityisen verkostoissa. Valtaosa yrittäjistä ja yritysten työntekijöistä toimi alalla osa-aikaisesti tai sivutoimisesti. Kasvun kannalta keskeisiksi sektoreiksi VTT tunnisti monistettavat sisällöt, kuten audiovisuaalinen ala, musiikkiala ja peliala. Esimerkki: tämän viikon perjantaina julkaistaan Alan Wake II, joka on 60 miljoonan euron budjetillaan Suomen kaikkien aikojen kallein kulttuurituote.

Monistettavilla aloilla liiketoimintaekosysteemit toimivat globaalisti. Luovat alat - ja tapahtumateollisuus osana sitä - muodostavat kokonaisuudessaan ekosysteemin, jossa tärkeä osa on myös kirjastojen kaltaisilla maksuttomilla palveluilla ja vaikkapa taiteen perusopetuksella, joka huolehtii tulevien tekijöiden koulutuksesta. Ekosysteemi tarvitsee kunnianhimoista kulttuuripolitiikkaa ja kulttuurin perusrahoitusta. Julkinen tuki myös varmistaa sen, että kulttuuri kuuluu kaikille, asuinpaikasta ja varallisuudesta riippumatta. Kulttuurin, taiteen ja kulttuuriperinnön näivettäminen leikkauspolitiikalla ei näitä tavoitteita edistä, vaan rapauttaa luovien alojen peruskiveä: kotimaista kulttuurielämää.

Helsingissä 24.10.2023

Rosa Meriläinen

pääsihteeri

Kulttuuri- ja taidealan keskusjärjestö KULTA ry